

Besluit **Besluit strekkende tot het verlenen van accreditatie aan de opleiding hbo-bachelor Information Security Management van de De Haagse Hogeschool**

Gegevens

datum	Naam instelling	:	De Haagse Hogeschool
3 juli 2013	Naam opleiding	:	hbo-bachelor
onderwerp			Information Security Management (240 ECTS)
Besluit accreditatie	Datum aanvraag	:	5 februari 2013
hbo-bachelor	Varianten opleiding	:	voltijd
Information Security	Locatie opleiding	:	Zoetermeer
Management van de De	Datum goedkeuren panel	:	25-9-2013
Haagse Hogeschool	Datum locatiebezoeken	:	29 en 30 oktober 2012
(001541)	Datum visitatierapport	:	31 januari 2013
uw kenmerk			
BB12-1284/PD/GT	Beoordelingskader		
ons kenmerk	Beoordelingskader voor de uitgebreide opleidingsbeoordeling van de NVAO (Strct. 2010, nr 21523).		
NVAO/20131884/SL			
bijlagen			
3			

Aanvullende informatie

De NVAO heeft bij brief van 25 maart 2013 het panel aanvullende informatie gevraagd over het oordeel op standaarden 11 en 16. Bij brief van 15 april 2013 heeft de NVAO de aanvullende informatie ontvangen.

Bevindingen

De NVAO stelt vast dat in het visitatierapport deugdelijk en kenbaar is gemotiveerd op welke gronden het panel de kwaliteit van de opleiding goed heeft bevonden.

Advies van het visitatiepanel

Samenvatting bevindingen en overwegingen van het panel.

Beoogde eindkwalificaties

De opleiding Information Security Management (ISM) hanteert een brede set eindkwalificaties, die zij formuleert als algemene en vakspecifieke beroepstaken. Deze zijn gebaseerd op een gedegen uitgewerkte Body of Knowledge en gevalideerd door een betrokken, goed op het beroepenveld afgestemde en juist gepositioneerde Beroepenveldcommissie (BVC). De opleiding heeft naar het oordeel van het panel een herkenbaar profiel van de 'managerial information security officer' op hbo-bachelorniveau gedefinieerd.

Inlichtingen

Lisette Meijer
+ 31 (0)70 312 23 13
l.meijer@nvaonet

Parkstraat 28 | 2514 JK | Postbus 85498 | 2508 CD Den Haag
P.O. Box 85498 | 2508 CD The Hague | The Netherlands
T + 31 (0)70 312 2300 | F + 31 (0)70 312 2301
info@nvaonet | www.nvaonet

Pagina 2 van 9 Bij de (verdere) ontwikkeling en uitvoering van de opleiding is en wordt het discours over de diepgang versus de breedte van het opleidingsprofiel, c.q. de mate van oriëntatie op techniek versus 'business', in extenso gevoerd binnen alle geledingen van de opleiding, en niet in de laatste plaats binnen de BVC.

Onderzoek maakt expliciet deel uit van de eindkwalificaties, internationalisering als zodanig niet. De opleiding zou, zeker met het oog op de internationale context van het vakgebied en de ambitie van de opleiding de internationale dimensie in het programma nadrukkelijker vorm te geven, kunnen overwegen in haar eindkwalificaties haar internationale focus expliciet tot uitdrukking te brengen.

De opleiding ISM is (nog) uniek in Nederland. De toenemende belangstelling voor deze bacheloropleiding, mede gevoed door de maatschappelijk gevoelde urgentie voor informatiebeveiliging, zal nieuwe opleidingen ISM tot gevolg hebben, waardoor landelijke afstemming met betrekking tot profilering voor de hand ligt. Ook de aansluiting van de opleiding op hbo- of wo-masters moet nog verder worden afgestemd. De opleiding is zich hiervan bewust en ontplooit daartoe, waar nodig, initiatieven.

Met name de brede en relevante, door het werkveld gevalideerde set eindkwalificaties, de sterke beroepsgerichtheid ervan die nog eens wordt versterkt vanuit het generieke academiebeleid de opleidingen sterk te verbinden aan innovatie, brengt het auditpanel voor de door de opleiding Beoogde eindkwalificaties tot het oordeel goed.

Programma

Het opleidingscurriculum, dat de eindkwalificaties goed afdekt, heeft een fraaie verticale en horizontale opbouw. Verticaal, in de zin dat de leerstof concentrisch is geordend en de eindcompetenties van de opleiding door het gehele programma, telkens op een hoger beheersingsniveau, terugkeren. Horizontaal, in de zin dat de samenhang tussen conceptuele modules en de verwerking van kennis en inzicht, alsook het oefenen van beroepsvaardigheden, in projecten, rollenspellen en simulaties gedegen is verankerd – zelfs tot in de fysieke leeromgeving.

Ook de relatie die de opleiding in veel programmacomponenten legt tussen de theorie en de praktische toepassing in de beroepspraktijk, vooral geborgd door direct aan reële bedrijven ontleende projectopdrachten en relatief veel gastdocenten, vindt het panel sterk.

Het programma ondergaat dit studiejaar een paar wijzigingen, waardoor de aansluiting van havisten op het programma beter verloopt en de technische ICT-component in de eerste fase van het basisprogramma is versterkt. Deze wijzigingen, waarvan het panel inhoud en aanpak positief beoordeelt, worden doorgevoerd naar aanleiding van evaluaties onder studenten en discussies binnen zowel het opleidingsteam als de BVC. De technische versterking van het programma gebeurt overigens zonder dat een concessie wordt gedaan aan de brede oriëntatie die het curriculum op grond van de gedefinieerde eindkwalificaties vereist (zie ook Beoogde eindkwalificaties). Met het brede profiel van de opleiding vindt het panel aandacht voor aspecten van fysieke beveiliging aan te bevelen, alsook een versterking van de juridische aspecten van security (cyber crime/cyber safety), waartoe het aan de opleiding gelieerde lectoraat uitstekende mogelijkheden biedt.

Het programma bevat een herkenbare onderzoekslijn, gevoed door docenten die betrokken zijn bij het lectoraat Cyber Security and Cyber Safety. De wisselwerking tussen lectoraat en opleiding gebeurt nog vooral uit individuele interesse en betrokkenheid van docenten en dient nog structureel in het programma te worden verankerd. De inhoudelijke kwaliteit van de onderzoekslijn, de academisch ingestelde houding van de docenten en de – van nature aanwezige – onderzoekende houding bij de studenten, ziet het panel terug in de door studenten opgeleverde eindproducten (zie ook Gerealiseerde eindkwalificaties).

Pagina 3 van 9 Internationalisering in het curriculum bestaat vooral uit de inbreng van Engelstalige literatuur, die het panel overigens aan de maat vindt, maar nog wel wat zou kunnen worden uitgebreid en verdiept, vooral waar het de secundaire literatuur betreft.

De academie stimuleert studenten tot buitenlandstages, maar dit gebeurt binnen de opleiding ISM nog maar zeer beperkt. Ook lijkt het erop dat het vakgebied in de verschillende fasen van de opleiding vooral in de Nederlandse context wordt behandeld en lijkt de internationale dimensie van de beroepsuitoefening in het curriculum geen grote prioriteit te hebben.

Internationalisering wordt binnen de academie sinds kort ondersteund door een speciaal daartoe aangestelde docent/coördinator, die het internationaliseringsbeleid van de academie verder vorm moet geven met bijvoorbeeld meer buitenlandstages, een international classroom en het creëren van mogelijkheden tot afstuderen in het buitenland. Het panel is hier positief over, maar vindt dat –los van deze academiebrede doelstellingen– internationale aspecten van het beroep (zowel juridisch als cultureel) al direct steviger in het onderwijs zouden kunnen worden verweven.

Het panel is te spreken over de studiebelasting van de studenten, die structureel 34 tot 40 uur per week met hun studie bezig zijn. De studenten die het panel sprak, vinden het programma studeerbaar. De studiebegeleiding is intensief en wordt kwalitatief door studenten zeer gewaardeerd. Alles overwegend, beoordeelt het panel het programma dan ook als goed.

Personeel

Op academieniveau is het personeelsbeleid volledig uitgewerkt, maar een verdere detaillering naar de opleiding is nog in ontwikkeling.

Het personeel dat de opleiding verzorgt, is goed gekwalificeerd, enthousiast, flexibel en betrokken, levert zichtbaar een grote inspanning, maar toont wel de eerste tekenen van overbelasting, wat ook door de studenten wordt waargenomen.

De opleiding verkeert, na oplevering van haar eerste afgestudeerden, in de overgang van pioniers- naar consolidatiefase. Daarbij maakt een relatief klein team van acht docenten met veel verschillende rollen, onder aanvoering van een charismatisch teamleider, die door veel gesprekpartners als centraal aanspreekpunt wordt beschouwd, kwetsbaar. Die kwetsbaarheid wordt door het docententeam onderkend, maar zal in het Strategisch Personeelsplan dat de opleiding ten tijde van de audit in concept beschikbaar had, nog sterker moeten worden voorzien van concrete oplossingen. Het panel vindt dat de dreigende overbelasting van docenten nu nog onvoldoende door beleidsmaatregelen wordt ondervangen. Het panel beoordeelt twee van de drie parameters binnen dit onderwerp met een voldoende. De kwaliteit van de docenten vindt het panel uitstekend. In afweging, en met name vanwege de beleidsmatige dimensie, luidt het totaaloordeel over dit onderwerp dan ook voldoende.

Voorzieningen

De fysieke leeromgeving vindt het panel zeer passend voor het didactisch concept van de opleiding: het programma wordt uitgevoerd in een omgeving met veel kleine, afgeschermd projectruimten, waarin studenten met elkaar kunnen werken, presentaties kunnen oefenen en simulaties kunnen uitvoeren. Deze kleine werkruimten, zogenaamde 'cubicles', zijn toegewezen aan vaste groepen van studenten, zodat een eigen, vertrouwde en veilige werkomgeving wordt gecreëerd. Kortom, de opleiding verzorgt competentiegericht onderwijs dat terdege ook is vertaald in de fysieke leeromgeving. Studenten zijn zeer te spreken over deze studieambiance, die –terecht– een belangrijk punt van aandacht vormt bij de door de

Pagina 4 van 9 academie per september 2013 nieuw in gebruik te nemen Innovatiefabriek en die beoogt synergie met het bedrijfsleven te realiseren.

Het aantal collegeruimten voor grotere groepen is beperkt, maar voldoet. De lokalen zijn sober, hebben meestal geen vaste beamer of digitaal bord, maar zijn wel functioneel ingericht.

De beperkte locatiebibliotheek bevat nogal wat verouderde literatuur. Dit wordt gedeeltelijk gecompenseerd doordat studenten (digitaal) gebruik kunnen maken van de centrale mediatheekfaciliteiten van de Haagse Hogeschool, maar het panel vindt dat tenminste de actuele sleutelwerken per vakgebied wel in de locatiebibliotheek moeten zijn opgenomen. Dat geldt evenzeer voor de relevante (Engelstalige) vaktijdschriften.

Bij het gewogen oordeel over dit onderwerp, concludeert het panel enerzijds dat (ii) de lokale bibliotheekvoorziening te wensen overlaat, maar dat anderzijds de leeromgeving zeer goed aansluit op wat het didactisch concept vraagt. Gelet op het feit dat de beperkte bibliotheekvoorziening gedeeltelijk wordt gecompenseerd door de toegang tot digitale bronnen en de mogelijkheid gebruik te maken van de centrale bibliotheek op de hoofdvestiging, en het panel bijzonder gecharmeerd is van de wijze waarop de inrichting van het gebouw is afgestemd op het competentiegerichte onderwijs, beoordeelt het panel de kwaliteit van de fysieke leeromgeving waarin de opleiding wordt uitgevoerd als goed.

Kwaliteitszorg

De opleiding hanteert een robuust kwaliteitszorgsysteem, dat recent – sinds juli 2012 – is geformaliseerd. Alle, bij de opleiding betrokken groeperingen, zowel binnen als buiten de academie, worden gevraagd hun oordeel over (onderdelen van) de opleiding te geven. De Haagse Hogeschool, en dus ook de opleiding ISM, hanteert als kwaliteitsnorm dat de te evalueren onderwerpen tenminste een 3.5 op een vijfpuntschaal moeten scoren en heeft concreet vastgelegd wat er moet gebeuren als een beoordeling lager uitvalt. Het panel vindt het ambitieniveau passend gedefinieerd.

De opleiding toont in de uitvoering van haar kwaliteitszorgsysteem dat zij verbetermogelijkheden detecteert, analyseert en vervolgens ook vertaalt naar concrete verbeteracties. De versterking van de technische component in de opleiding is daar een voorbeeld van.

Opvallend, en zeer positief te waarderen, vindt het panel de kwaliteitsgedrevenheid van vrijwel alle gesprekspartners, met een nadrukkelijk accent op de 'check' en 'act' van de pdca-cyclus. In het licht van wat het panel eerder opmerkt over de werkbelasting van de docenten, die zelf een substantieel aandeel hebben in de evaluatiecyclus, kan het panel zich voorstellen dat door een meer 'lean-and-mean' ingerichte kwaliteitszorgcyclus, met een beperkter tijdsbeslag eenzelfde resultaat zou kunnen worden geboekt.

Hoewel er sprake is van een robuust kwaliteitszorgsysteem, waardoor alle stakeholders stelselmatig worden bevroegd en de uitkomsten worden geanalyseerd en vertaald in concrete verbeteracties, komt het panel nog niet tot het oordeel 'excellent' op dit onderwerp. Dit komt met name doordat de opleiding nog maar één opleidingscyclus heeft doorlopen, de organisatie in menig opzicht nog in de pioniersfase verkeert en het geformaliseerde kwaliteitszorgsysteem nog van recente datum is. Het is op grond daarvan nog te vroeg om te spreken van een stevig ingebedde 'kwaliteitscultuur', nodig voor het oordeel excellent. Het panel komt voor het onderwerp Kwaliteitszorg dan ook op dit moment tot het oordeel goed.

De opleiding beschikt over een passend systeem van toetsen en beoordelen. Het niveau van de toetsen is aan de maat, evenals de afstemming van de toetsvormen op de te toetsen stof en programmaonderdelen. Toetsen, zowel formatief als summatief, worden vooraf door meerdere docenten op validiteit en betrouwbaarheid beoordeeld. Het panel is positief over de mate waarin de opleiding feedback levert op gemaakte toetsen. Studenten tonen zich hierover zeer tevreden.

Per blok kent de opleiding 15EC toe, die afgetoetst worden in eenheden van 7EC (theorie) en 8EC (vaardigheidsassessment). Het panel vindt dat de opleiding nog eens kritisch moet kijken naar het toekennen van 7EC aan één integrale kennistoets, die mogelijk ook in kleinere eenheden zou kunnen worden afgenomen, zodat de beheersing van theorieonderdelen per categorie diepgravender beoordeeld kan worden.

De beoordeling van het eindwerkstuk gebeurt zorgvuldig en transparant. Die transparantie wordt echter verlaten op het moment dat in de examenzitting het definitieve cijfer wordt vastgesteld. Het panel vindt dat, zeker bij afwijking van het oorspronkelijk aan de scriptie toegekende cijfer, de totstandkoming van het eindcijfer beter dient te worden gemotiveerd.

De centrale examencommissie van de academie, waarin ook de opleiding ISM met één lid is vertegenwoordigd, is zich bewust van haar taak, stelt zich conform de nieuwe WHW op als de spreekwoordelijke 'waakhond', opereert – ook getuige haar jaarverslag – op beleidsniveau en heeft voldoende zwaarte om als sparring partner van het management te kunnen opereren. Zij moet nog wel een mechanisme ontwikkelen om zich als examencommissie een oordeel te vormen over het door de studenten gerealiseerde eindniveau.

Het panel, dat alle opgeleverde eindwerken heeft ingezien, is positief over het door de opleiding gerealiseerde niveau en is het, zeker ten aanzien van de lagere cijfers, eens met de door de opleiding toegekende beoordeling. Een wat voorzichtiger opstelling, bijvoorbeeld door nog een verificatie te laten uitvoeren, bij het toekennen van het cijfer 8 of hoger geeft het panel de opleiding ter overweging mee.

Ten aanzien van dit onderwerp stelt het panel in positieve zin vast, dat (i) de opleiding een stevig en consistent 'toetsgebouw' hanteert met toetsen op het juiste niveau, met de relevante inhoud en in een op de leerdoelen aansluitende vorm, (ii) de studenten veelvuldig feedback ontvangen op hun toetsresultaten, (iii) de beoordeling doorgaans transparant geschiedt, (iv) de examencommissie voldoet aan de eisen die de nieuwe WHW stelt en (v) het gerealiseerde niveau in de scripties aantoont dat de opleiding haar doelstellingen realiseert. Het panel plaatst de kanttekening, dat (v) de toekenning van het eindcijfer bij het afstuderen beter moet worden onderbouwd, (vi) de examencommissie zich een eigenstandig oordeel moet vormen over het gerealiseerde niveau en (vii) bij de toekenning van zeer hoge cijfers een additionele kritische blik gewenst is.

Kern van deze standaard vindt het panel (i) of de opleiding een adequaat toetssysteem heeft ingericht en (ii) of zij haar doelstellingen behaalt. Het oordeel van het panel is in beide gevallen uitermate positief. Gelijkijdig plaatst het de onder (v), (vi) en (vii) genoemde kanttekeningen, waardoor – in afweging – het panel voor het Onderwerp 'Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties' komt tot het oordeel goed.

Algemene conclusie

Met het oordeel 'goed' voor zowel de Beoogde eindkwalificaties, de Leeromgeving, de Kwaliteitszorg als de Toetsing & gerealiseerde eindkwalificaties, komt het panel op grond van de door de NVAO bepaalde beslisregels tot de kwalificatie goed voor de opleiding als geheel.

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van het panel.

Besluit

Ingevolge het bepaalde in artikel 5a.10, tweede lid, van de WHW heeft de NVAO het college van bestuur van de De Haagse Hogeschool te Den Haag in de gelegenheid gesteld zijn zienswijze op het voornemen tot besluit van 6 mei 2013 naar voren te brengen. Van deze gelegenheid is geen gebruik gemaakt.

De NVAO besluit accreditatie te verlenen aan de hbo-bachelor Information Security Management (240 ECTS; variant: voltijd; locatie: Zoetermeer) van de De Haagse Hogeschool te Den Haag. De NVAO beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als goed.

Dit besluit treedt in werking op 5 februari 2014 en is van kracht tot en met 4 februari 2020.

Den Haag, 3 juli 2013

Nederlands-Vlaamse Accreditatieorganisatie

R.P. Zevenbergen
(bestuurder)

*L. Bollaart
bestuurder*

Tegen dit besluit kan op grond van het bepaalde in de Algemene wet bestuursrecht door een belanghebbende bezwaar worden gemaakt bij de NVAO. De termijn voor het indienen van bezwaar bedraagt zes weken.

Onderwerp	Standaarden	Beoordeling door het panel
1. Beoogde eindkwalificaties	1. De beoogde eindkwalificaties van de opleiding zijn wat betreft inhoud, niveau en oriëntatie geconcretiseerd en voldoen aan internationale eisen	G
2. Programma	2. De oriëntatie van het programma waarborgt de ontwikkeling van vaardigheden op het gebied van wetenschappelijk onderzoek en/of de beroepspraktijk.	G
	3. De inhoud van het programma biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	G
	4. De vormgeving van het programma zet aan tot studeren en biedt studenten de mogelijkheid om de beoogde eindkwalificaties te bereiken.	G
	5. Het programma sluit aan bij de kwalificaties van de instromende studenten.	G
	6. Het programma is studeerbaar.	G
	7. De opleiding voldoet aan wettelijke eisen met betrekking tot de omvang en de duur van het programma.	V
	3. Personeel	8. De opleiding beschikt over een doeltreffend personeelsbeleid.
9. Het personeel is gekwalificeerd voor de inhoudelijke, onderwijskundige en organisatorische realisatie van het programma.		G
10. De omvang van het personeel is toereikend voor de realisatie van het programma.		V
4. Voorzieningen	11. De huisvesting en de materiële voorzieningen zijn toereikend voor de realisatie van het programma.	G
	12. De studiebegeleiding en de informatievoorziening aan studenten bevorderen de studievoortgang en sluiten aan bij de behoefte van studenten.	G
5. Kwaliteitszorg	13. De opleiding wordt periodiek geëvalueerd, mede aan de hand van toetsbare streefdoelen.	G
	14. De uitkomsten van deze evaluatie vormen de basis voor aantoonbare verbetermaatregelen die bijdragen aan realisatie van de streefdoelen.	G
	15. Bij de interne kwaliteitszorg zijn de opleidings- en examencommissie, medewerkers, studenten, alumni en het afnemend beroepenveld van de opleiding actief betrokken.	G
6. Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	16. De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.	G
Opleiding als geheel		G
Eindoordeel		G

De standaarden krijgen het oordeel onvoldoende (O), voldoende (V), goed (G) of excellent (E). Het eindoordeel over de opleiding als geheel wordt op dezelfde schaal gegeven.

Tabel 1: Uitval uit het eerste jaar.

Cohort	2008	2009	2010	2011
Uitval	14,3%	23,1%	10,5%	17,2%

Tabel 2: Uitval uit de bachelor.

Cohort	2008
Uitval	9,1%

Tabel 3: Rendement.

Cohort	2008
Rendement	36,4%

Tabel 4: Docentkwaliteit.

Graad	MA	PhD
Percentage	88%	0%

Tabel 5: Student-docentratio.

Ratio	1:24,7
-------	--------

Tabel 6: Contacturen.

Studiejaar	1	2	3	4
Contacturen	16	13,7	11,5	10,6

- Dhr. R.J.M. Van der Hoorn, MBA (voorzitter) is directeur bij Hobéon en treedt sinds 2004 veelvuldig op als lead-auditor van auditpanels in het kader van accreditaties hoger onderwijs;
- Dhr. Dr. B.M.M. De Weger is universitair docent cryptologie bij de Faculteit Wiskunde en Informatica van de TU/e – Technische Universiteit Eindhoven.
- Dhr. A. Buitenhuis, Ma-IT is docent security technologie aan de Hogeschool Utrecht;
- Dhr. Dr. W. Hafkamp is hoofd van de afdeling Information Security & Risk Management bij de RABO-bank groep, voorzitter van de Cybercrime werkgroep van de Nederlandse Vereniging van Bankiers, lid van de IT Audit Examination Board van de Universiteit van Amsterdam en lid van het Platform voor Informatiebeveiliging;
- Dhr. T.L.A. Moorman is vierdejaarsstudent aan de Bacheloropleiding Informatica van de Hogeschool Leiden in de richting Software Engineering. Daarnaast volgt hij het Honours programma aan de Hogeschool Leiden.

H.R. van der Made, secretaris, gecertificeerd d.d. 30 september 2011.